REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Številka: 050-10/2019/8
Datum: 18. 6. 2020

Zadeva: Ocena diskriminatornosti predpisov v razmerju do očetov, ki plačujejo preživnino za svoje otroke, pri ugotavljanju njihove kreditne sposobnosti s strani bank v Sloveniji

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je dne 5. 12. 2019 prejel dopis [redacted], ki je izpostavil problem staršev, katerim po razpadu zunajzakonske partnerske skupnosti oz. po razpadu zakonske zveze otroci niso zaupani v varstvo in vzgojo oz. za katere je določen znesek preživnine, ki jo morajo plačevati zanje. Ker je preživnina osebni izdatek, ki je evidenten, razviden iz določenih zbirk podatkov, ga banke, ko ugotavljajo kreditno sposobnost svojih potrošnikov, striktno upoštevajo. To staršu, ki plačuje preživnino, niža kreditno sposobnost. Za drugega starša, ki pa mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo, pa naj stroški, ki jih mora zanj plačevati, ne bi bili »tako avtomatično« upoštevani, ko banke ugotavljajo kreditno sposobnost slednjih. V tem načinu obravnave potrošnikov s strani bank predlagatelj vidi diskriminacijo. Zato predlaga spremembo oz. dopolnitev *Zakona o potrošniških kreditih*[1] (v nadaljevanju: ZPotK-2), od Zagovornika pa, kakor je izpostavil v svojem dopisu, pričakuje obravnavo na podlagi *Zakona o varstvu pred diskriminacijo*[2] (v nadaljevanju: ZVarD).

Zagovornik je predlagatelja dne 6. 12. 2019 zaprosil za dopolnitev njegovega dopisa kot predloga za obravnavo diskriminacije oz. pobude za oceno diskriminatornosti določenega predpisa – zakona ali podzakonskega akta. Pri tem je Zagovornik povprašal predlagatelja, na katero sporno določilo ZPotK-2 se nanaša izpostavljena problematika, ter ga zaprosil, da pove, katera osebna okoliščina naj bi bila razlog diskriminacije, ki jo sam zatrjuje. Ob tem je Zagovornik izpostavil, da pojma »preživnina« ZPotK-2 sicer sploh ne vsebuje. Pojem »izdatek« pa je v zakonu eksplicitno naveden dvakrat, in sicer v drugem odstavku 10. člena ZPotK-2[3] in v prvem odstavku 42. člena ZPotK-2[4], ko dajalec kredita pred sklenitvijo kreditne pogodbe (po 10. členu vsake, po 42. členu pa za nepremičnino) oceni kreditno sposobnost potrošnika na podlagi potrebnih, zadostnih in sorazmernih informacij o prihodkih in izdatkih ter drugih finančnih in ekonomskih okoliščinah potrošnika oziroma o njegovem premoženjskem stanju, o čemer podatke pridobi od potrošnika in iz zbirk osebnih podatkov[5]. Ključno pri tem je upoštevanje dejavnikov tveganja.

---

[1] Uradni list RS, št. 77/16

[2] Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg; 38. Člen ZVarD: »Če zagovornik oceni, da je kakšen zakon ali drug predpis diskriminatoren, o tem lahko obvesti predlagatelja postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti ali z zahtevo začne postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil.«

[3] »Dajalec kredita oceni kreditno sposobnost potrošnika na podlagi potrebnih, zadostnih in sorazmernih informacij o prihodkih in izdatkih oziroma premoženjskem stanju potrošnika, ki jih pridobi od potrošnika in iz zbirk osebnih podatkov iz tretjega odstavka tega člena.«

[4] »Dajalec kredita pred sklenitvijo kreditne pogodbe za nepremičnino izvede oceno kreditne sposobnosti potrošnika na podlagi potrebnih, zadostnih in sorazmernih informacij o prihodkih in izdatkih potrošnika ter drugih finančnih in ekonomskih okoliščinah potrošnika. Dajalec kredita pri tem upošteva dejavnike tveganja, ki so pomembni za oceno verjetnosti, da potrošnik izpolni obveznosti iz kreditne pogodbe za nepremičnino.«

[5] Tretji odstavek 10. člena ZPotK-2: »Informacije o zadolženosti potrošnika pridobi dajalec kredita iz zbirk osebnih podatkov, ki se vodijo na podlagi zakona, ki ureja sistem izmenjave informacij o boniteti oziroma zadolženosti fizičnih oseb, in do katerih ima dostop v skladu s tem ali drugim zakonom, pri čemer se upošteva zakon, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Dajalec kredita predhodno obvesti potrošnika o poizvedbi v zbirki osebnih podatkov.

Obenem je Zagovornik še opozoril predlagatelja, da v problematiki, ki jo je izpostavil, prepoznava razlikovanje med tistimi osebami, ki kot starši plačujejo preživnino svojim otrokom in tistimi, ki je (kot starši) ne plačujejo (oz. so jim otroci zaupani v varstvo in vzgojo in imajo zaradi izpolnjevanja svojih starševskih dolžnosti stroške z otroki, a naj to ne bi bilo tako evidentno, da bi dajalec kredita zadevo upošteval med rednimi izdatki, razen če gre za zadolženost). Zagovornik sicer lahko razume problem razlikovanja v teh situacijah, kakor ga je predstavil predlagatelj, (zaenkrat) pa v tem še ni eksplicitno prepoznal konkretne osebne okoliščine, ki bi bila lahko razlog za predstavljeno razlikovanje.

Na Zagovornikovo zaprosilo se je predlagatelj odzval s še nekoliko obširnejšo razlago pomena preživnine ter odziva samih bank oz. Združenja bank Slovenije in Banke Slovenije na poizvedovanje o predstavljenem »spornem« ravnanju. Pred tem je tudi potrdil, da gre za vprašanja, ki so v osnovi urejena v 10. in 42. členu ZPotK-2, kot je to že izpostavil Zagovornik, posredno pa naj bi se teh dotikal tudi *Sklep o ureditvi notranjega upravljanja, upravljanem organu in procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice*[6] (v nadaljevanju: Sklep o notranjem upravljanju bank). Ključne pri slednjem so politike tveganj oz. bančno upravljanje z njimi. Strokovne službe bank, je navedel predlagatelj, odgovarjajo, da pri opisani problematiki ne gre za diskriminacijo, temveč za upoštevanje odhodkov strank. Združenje bank Slovenije naj se do tega ne bi hotelo konkretno opredeliti. Na Banki Slovenije pa naj bi zatrdili, da poslovnim bankam nihče ne zapoveduje te »politike« striktnega upoštevanja preživnine (za otroka pri enem staršu) in ne tako striktnega upoštevanja drugih stroškov preživljanja otroka (pri drugem staršu, ki mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo) oz. za slednjega le, če je »v minusu« (kot stroški denarnega toka). Vendar pa, je predlagatelj nazadnje še dodal, morajo banke, kot je poudarila Banka Slovenije, na podlagi zakonskih obvez (ZPotK-2) zdaj še bolj striktno upoštevati poleg prihodkov še izdatke potrošnikov – potemtakem pa ne le očitno razvidne preživnine, temveč tudi (druge) stroške preživljanja, ki so vezane na konkretne življenjske situacije. Te pa morajo banke same oceniti.

*

Zagovornik je dopis(e) predlagatelja sprejel kot pobudo za oceno možne diskriminatornosti določenih zakonskih določil, za katere bi se morda lahko izkazalo, da generirajo zatrjevano sistemsko diskriminacijo. Tako je ravnal zaradi 38. člena *Zakona o varstvu pred diskriminacijo* (ZVarD).

Zagovornik ocenjuje diskriminatornost zakonskih določb oz. določil podzakonskih aktov in drugih pravnih predpisov na podlagi s konkretno zadevo povezanih razpoložljivih podatkov ter ključnih določil, ki jih vsebuje ZVarD.

Diskriminacija je v 4. členu ZVarD opredeljena kot vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Diskriminacija zaradi katere koli osebne okoliščine je prepovedana.

Pri diskriminaciji mora biti prav specifična osebna okoliščina (ali več njih) razlog za slabšo obravnavo. Med osebne okoliščine, skladno s 1. členom ZVarD, štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katerakoli druga osebna okoliščina. Gre za prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statuse, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka.

[6] Uradni list RS, št. 73/15, 49/16, 68/17, 33/18, 81/18 in 45/19

Diskriminacija se lahko dogaja na različnih področjih družbenega življenja, na katerih morajo sicer po 2. členu ZVarD državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb. Ta področja so povezana zlasti: s pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica, vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem; z dostopom do vseh oblik in do vseh ravni karierne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso; z zaposlitvenimi pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami; s članstvom in vključevanjem v organizacijo delavcev ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije; s socialno zaščito, vključno s socialno varnostjo in zdravstvenim varstvom; s socialnimi ugodnostmi; z vzgojo in izobraževanjem ter z dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi. Sicer pa v širšem smislu ZVarD v svojem 1. členu določa varstvo pred diskriminacijo pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju.

ZVarD opredeljuje več oblik diskriminacije, od katerih sta osnovni neposredna in posredna diskriminacija (6. člen). Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb. Posredna diskriminacija pa obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna. Poleg teh dveh oblik ZVarD opredeljuje tudi druge oblike diskriminacije (7. člen, natančneje od 8. do 11. člena): nadlegovanje (tudi spolno), navodila za diskriminacijo, pozivanje k diskriminaciji, viktimizacija. V primerih večkratne, množične, dolgotrajne oz. ponavljajoče se ali pa diskriminacije, ki bi lahko vsebovala težko popravljive posledice za diskriminirano osebo, ZVarD prepoznava hujše oblike diskriminacije (12. člen).

Obstajajo pa tudi izjeme od prepovedi neposredne diskriminacije, kakor to določa 13. člen ZVarD. Po splošnem določilu neenako obravnavanje zaradi določene osebne okoliščine ne pomeni diskriminacije po tem zakonu, če takšno različno obravnavanje temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna (prvi odstavek 13. člena).

Za oceno pravne diskriminatornosti mora torej Zagovornik:

- prepoznati obliko diskriminacije,
- prepoznati področje družbenega življenja, na katerem učinkuje možna pravna oz. sistemska diskriminacija,
- prepoznati osebno okoliščino, zaradi katere je sistemski predpis lahko diskriminatoren,
- oceniti, ali pravna obravnava osebe oz. (skupine) oseb posega v njihove pravice, svoboščine, koristi ali ugodnosti,
- prepoznati vzročno zvezo med osebno okoliščino in pravno neenako obravnavo, ki posega v
  pravice, svoboščine, koristi ali ugodnosti osebe oz. (skupine) oseb,
- oceniti, da različna obravnava ne sodi v katero od izjem od prepovedi (neposredne) diskriminacije, ki ne pomenijo kršitve po ZVarD.

Le sistemski predpis oz. pravni akt (zakon, podzakonskem akt ali drug pravni predpis), ki vsebuje vse navedene elemente, je mogoče oceniti kot diskriminatoren po ZVarD.

*

Zagovornik se je po dopolnjeni pobudi predlagatelja oz. pobudnika še enkrat obrnil nanj s svojo predstavitvijo razumevanja zadeve, ki jo je potem pobudnik v svojem zadnjem dopisu dne 9. 12. 2019 potrdil kot tudi zanj razumljivo oz. sprejemljivo.

Pri tem je bistveno prepoznavanje očetovstva kot osebne okoliščine, ki bi lahko bila razlog zatrjevane diskriminacije. Gre za intersekcijo osebnih okoliščin, in sicer starševstva kot »druge osebne okoliščine« in spola kot prve posebej varovane osebne okoliščine (kot to določa 1. člen ZVarD). V Sloveniji je namreč cca. 75 % staršev, katerim so po razvezi zakonske zveze oz. razpadu zunajzakonske partnerske skupnosti otroci zaupani v varstvo in vzgojo, mater.[7] To pomeni, da so večinoma v vseh teh primerih očetje[8] tisti, ki imajo poleg pravice do stikov z otroki dolžnost plačevati preživnino zanje.

Področje družbenega življenja, na katerem se dogaja domnevna sistemska diskriminacija, je področje dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti (po 2. členu ZVarD), konkretno bančne ponudbe posojil oz. potrošniških kreditov, tudi za nakup nepremičnin, ter znotraj teh postopek ugotavljanja kreditne sposobnosti potrošnikov, natančneje: način upoštevanja izdatkov.

Kot obliko domnevne diskriminacije Zagovornik prepoznava možno posredno diskriminacijo očetov (oz. omenjenih 75 % le-teh po razvezi zakonske zveze oz. razpadu zunajzakonske partnerske skupnosti) pri ugotavljanju kreditne sposobnosti bančnih potrošnikov. Bili naj bi v manj ugodnem položaju zaradi striktnega upoštevanja preživnin kot očitnih izdatkov na eni strani in na drugi strani zatrjevanega ne tako striktnega upoštevanja stroškov za preživljanje otrok kot izdatkov pri materah (oz. 75 % le-teh po razvezi zakonske zveze oz. razpadu zunajzakonske partnerske skupnosti). Posledično naj bi bili (ti) očetje ocenjeni kot kreditno manj sposobni, medtem ko naj (te) matere s strani bank ne bi bile deležne tako stroge ocene svoje kreditne sposobnosti. To naj bi nadalje generiralo slabše življenjske razmere (teh) očetov, kar pa naj bi imelo za posledice tudi slabše življenjske razmere njihovih otrok, saj jim (ti) očetje ne bi mogli (v času stikov itd.) nuditi tiste življenjske ravni, ki bi jim jo lahko, če bi ne bili toliko nižje ocenjeni za svojo kreditno sposobnost.

Sistemska ureditev z ZPotK-2 (skupaj s spremljajočim Sklepom o notranjem upravljanju bank) naj bi tako omogočala takšno zatrjevano diskriminacijo oz. naj ne bi vsebovala mehanizmov, ki bi le-to onemogočali.

*

Pobudnik je že na začetku svoje pobude oz. predloga za obravnavo domnevne sistemske diskriminacije Zagovorniku posredoval tudi spletno stran Predlagam.Vladi.si. To je spletna stran Vlade Republike Slovenije, kjer lahko vsakdo poda svoj predlog za izboljšanje pravno-sistemske ureditve določenih problematik[9]. Na podlagi izpolnjevanja določenih pogojev pa predlog lahko obravnava pristojno ministrstvo, ki pripravi tudi uradni odgovor predlagatelju[10]. Pobudnikov predlog za spremembo oz. dopolnitev ZPOt-K-2 (https://predlagam.vladi.si/predlog/10633) ni prejel dovolj glasov za to, da bi bil poslan pristojnemu ministrstvu v obravnavo (predlog je bil poslan dne 4. 12. 2019, obravnava pa končana dne 3. 1. 2020). Je pa pobudnik tam javno pozval Zagovornika, da na podlagi ZVarD obravnava ta predlog.

---

[7] http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/pdf/2015_-_Otrok_v_druzinskem_sporu/Vosnjak.pdf

[8] Sam predlagatelj oz. pobudnik je že v prvem dopisu Zagovornika za možno pridobivanje »več informacij« napotil na spletni strani dveh društev – Društva očetov (http://www.ocetje.si) in Društva za otroke, očetovstvo in resnico (http://door.si). S tem je očitno pokazal, da gre za probleme današnjih očetov otrok ločenih staršev.

[9] https://predlagam.vladi.si/kako-deluje

[10] »O končnem predlogu, ki ga pripravi avtor prvotnega predloga, se glasuje. Če predlog dobi več glasov za kakor proti in če so v glasovanju sodelovali vsaj 3-odstotki aktivnih uporabnikov, predlog pošljemo v obravnavo pristojnemu ministrstvu ali vladni službi, ki pripravi uraden odgovor.« (Ibidem)

Zagovornik je preučil zakonske določbe s področja bančnega kreditiranja (predvsem ZPotK-2 in omenjeni Sklep o notranjem upravljanju bank) ter s področja določanja preživnin (v *Družinskem zakoniku*[11] – DZ) in upoštevanja stroškov preživljanja pri starših, ki so jim otroci zaupani v varstvo in vzgojo (predvsem po *Zakonu o socialnovarstvenih prejemkih*[12] – ZSVarPre). Kot enega ključnih dokumentov pri slednji zadevi je upošteval tudi novi sklep Banke Slovenije, tj. *Sklep o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva*[13], ki je začel veljati 1. 11. 2019.

Po DZ mora biti preživnina za otroka odmerjena tako, da sodišče upošteva korist otroka – »tako da je preživnina primerna za zagotavljanje njegovega uspešnega telesnega in duševnega razvoja«. Zajemati mora »stroške otrokovih življenjskih potreb, zlasti stroške prebivanja, hrane, oblačil, obutve, varstva, izobraževanja, vzgoje, oddiha, razvedrila in drugih posebnih potreb.«[14] Pri tem pa je potrebno upoštevati tudi »materialne in pridobitne zmožnosti zavezanca«[15]. O višini preživnine se starša otroka lahko sporazumeta, vendar pa sodišče predlog tudi zavrne, če ugotovi, da »sporazum ni v skladu s koristjo otroka«[16]. Na predlog upravičenca ali zavezanca je možna tudi sprememba višine preživnine, »če se spremenijo potrebe upravičenca ali zmožnosti zavezanca«[17]. O tem prav tako odloči sodišče. Center za socialno delo pa lahko pomaga staršev s svetovanjem, pri sestavi možnega sporazuma, sicer pa posreduje vsako leto podatke o uskladitvi preživnin »z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji«[18].

ZSVarPre kot znesek, ki predstavlja minimalni dohodek za otroka[19], določa delež osnovnega zneska minimalnega dohodka (to je tistega osnovnega dohodka za preživetje, ki pripada samski osebi brez dohodkov in premoženja ob izpolnjevanju tudi drugih pogojev za upravičenost do denarne socialne pomoči; v nadaljevanju: OMD). Za otroka minimalni dohodek, ki naj bi zadoščal za preživetje, predstavlja 59 % OMD, kar trenutno znaša 237,29 EUR[20]. V primeru enostarševske družine[21] pa je ta delež 77 % OMD[22], kar trenutno znaša 309,68 EUR. Ta znesek tako predstavljajo »minimum«, ki ga je potrebno (nujno) priskrbeti otroku za njegovo (golo) preživetje. V predstavljeni problematiki predmetne zadeve pa je ta znesek pomemben predvsem zato, ker ga bistveno upošteva omenjeni novi sklep Banke Slovenije (v nadaljevanju: BS).

Ta Sklep o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva (v nadaljevanju: Sklep o omejitvah kreditiranja) v drugem odstavku 6. člena določa, da mora potrošniku ne glede na višino dohodka »po plačilu vseh obrokov iz naslova kreditnih pogodb vsak mesec ostati najmanj znesek v višini 76 % minimalne bruto plače, kot jo določa zakon, ki opredeljuje minimalno plačo. Če potrošnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, mu mora ostati tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči« (tj. ZSVarPre).

---

[11] Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19 in 67/19 – ZMatR-C

[12] Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18 in 73/18

[13] Uradni list RS, št. 64/19

[14] 190. člen DZ

[15] 189. člen DZ

[16] 191. člen DZ

[17] 197. člen DZ

[18] 198. člen DZ

[19] 9. točka prvega odstavka 26. člena ZSVarPre

[20] 0,59 * 402,18 EUR (glej: https://www.gov.si/teme/denarna-socialna-pomoc/)

[21] Za enostarševsko družino se šteje skupnost enega izmed staršev z otroki, kadar je drugi od staršev umrl in otrok po njem prejemkov za preživljanje ne prejema ali je drugi izmed staršev neznan ali kadar otrok po drugem izmed staršev prejemkov za preživljanje dejansko ne prejema. Tako določa osmi odstavek 10. člena *Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev* (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18 in 47/19; ZUPJS).

[22] Po trinajstem odstavku 26. člena ZSVarPre – povečanje deleža OMD za otroka za 18%.

To pa pomeni, da se pri ocenjevanju kreditne sposobnosti potrošnikov znesek preživljanja ne upošteva le v višini določene preživnine pri zavezancu zanjo, temveč tudi pri tistih potrošnikih, ki morajo preživljati družinskega člana, pri čemer višina stroškov preživljanja sicer ni striktno določena. S Sklepom o omejitvah kreditiranja pa je zdaj minimum teh stroškov, ki naj bi ga banke upoštevale, dejansko določen. To pomeni, da v primeru razvezanih staršev, banka ne upošteva pri omejitvah kreditiranja oz. pri ocenjevanju kreditne sposobnosti potrošnika le jasno določene preživnine za otroka pri enem staršu (večinoma očetu), temveč zdaj tudi znesek minimalnega dohodka za otroka (po ZSVarPre) pri drugem staršu (večinoma materi).

Tako je Zagovornik ugotovil, da prav z uveljavitvijo novega Sklepa BS (Sklepa o omejitvah kreditiranja) dejansko obstaja mehanizem, ki prispeva k odpravljanju oz. onemogočanju zatrjevane posredne diskriminacije očetov pri ocenjevanju njihove kreditne sposobnosti.

Zagovornik zato ocenjuje, da banke s striktnim upoštevanjem preživnin za otroke pri njihovih očetih kot evidentnih izdatkov teh potrošnikov, ki nižajo njihovo kreditno sposobnost, ne ravnajo posredno diskriminatorno, saj morajo zdaj pri ocenjevanju kreditne sposobnosti striktno upoštevati kot izdatke tudi stroške preživljanja otrok pri njihovih materah, pri katerih ti otroci živijo, in sicer najmanj v višini pripadajočega jim minimalnega dohodka (banke pa seveda lahko skladno z ZPotK-2 kot izdatke prepoznajo tudi višje dejanske stroške).

Tako Zagovornik ocenjuje, da ZPotK-2 v svojem 10. in 42. členu (kjer določa upoštevanje izdatkov pri ocenjevanju kreditne sposobnosti potrošnikov) ni diskriminatoren, ker njegovo morebitno posredno diskriminatornost preprečuje prav Sklep o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva (ki ga je izdala Banka Slovenije).

Pripravil:
Aljoša Gadžijev
Svetovalec Zagovornika I

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:
– zbirka dok. gradiva.